

Børn af etnisk danske, indvandrere- og flygtningeforældre

Børn og unge af indvandrere repræsenterer i Danmark en etnisk minoritetsgruppe. De kan enten vokse op med forældre, der er kommet til Danmark for at arbejde, eller med forældre, der er flygtet hertil og derfor måske er traumatiserede. At vokse op i en etnisk homogen kultur, som fx den danske, kan være specielt udfordrende for unge fra en etnisk minoritetsgruppe, hvorfor disse børns mentale sundhed er blevet undersøgt i flere studier.

Studiernes konklusioner er ikke entydige. Mens nogle undersøgelser rapporterer om en øget forekomst af mentale problemer hos flygtningebørn, har andre forskere ikke været i stand til at påvise dette. En af årsagerne til denne mangel på konsistens er måske metodiske forskelle i undersøgelsesdesign, fx hvordan defineres et flygtningebarn, skelnes der mellem flygtninge og indvandrere, med videre?

Med dette som udgangspunkt besluttede vi os for at undersøge forekomsten af psykologiske vanskeligheder blandt tre grupper børn og unge. Den første gruppe bestod af 'etnisk danske børn' defineret som børn, der rapporterede af have to etnisk danske forældre. Den næste gruppe bestod af børn med to forældre fra indvandrerlande, mens den sidste gruppe bestod af børn med to flygtningeforældre. Indvandrer- og flygtningestatus blev defineret ud fra Udenrigsministeriets officielle liste over flygtningelands.

De børn, der rapporterede, at deres forældre tilhørte to forskellige grupper (eksempelvis en dansk og en indvandrer) eller ikke havde oplyst etnicitet, blev ekskluderet fra undersøgelsen (i alt 36). Vi havde en hypotese om, at indvandrerbørn ville rapportere flere somatiske og psykologiske problemer end gruppen af etnisk danske børn, mens gruppen af flygtningebørn ville rapportere endnu flere problemer sammenlignet med de to andre grupper.

Rekruttering af børn til projektet blev indledningsvis varetaget af OASIS-behandling og Rådgivning for Flygtninge. Flygtningefamilier, der havde været i kontakt med OASIS, blev inviteret til at deltage i undersøgelsen, hvis de boede inden for en radius af 50 km fra København, havde permanent opholdstilladelse i Danmark og havde børn i alderen 11-16 år. Ud af de 51 familier, der blev kontaktet, gav 15 familier deres samtykke til, at deres børn måtte deltage i undersøgelsen. For at sammenligne flygtningebørnene med andre børn fra samme sociodemografiske miljø blev klassekammeraterne til de 15 børn ligeledes inkluderet i undersøgelsen. Derudover inddrog vi en gruppe flygtningebørn rekrutteret fra Ungdommens Røde Kors' lektiecafeer.

I alt deltog 332 børn og unge i alderen 8 til 18 år i undersøgelsen, hvoraf 148 børn rapporterede at have to danske forældre, 81 børn to indvandrerforældre og 67 børn to flygtningeforældre.

Samtlige deltagere udfyldte følgende spørgeskemaer: The Health Behaviour in School-aged Children Symptoms Checklist (HBSC), the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ), and the Revised Children's Anxiety and Depression Scale (RCADS).

Vi fandt ingen alders- og kønsforskelle mellem de tre grupper. Derimod fandt vi signifikante forskelle mellem de tre grupper på enkelte skalaer. Vi fandt færre selvrapporterede adfærdsproblemer hos danske børn sammenlignet med både indvandrer- og flygtningebørn. Flygtningebørn rapporterede ligeledes flere problemer med venner, flere OCD-symptomer og mere separationsangst end danske børn.

En mulig forklaring på, at indvandrer- og flygtningebørn har flere adfærdsforstyrrelser end danske børn, kan være, at børn i disse familier ikke har dansk som modersmål. Konflikter kan således have rod i sproglige misforståelser, når den unge interagerer med omgivelserne. Vores resultater viste også, at de tre grupper er mindre forskellige med hensyn til internaliserende lidelser, end vi havde forventet. Denne ensartethed viste sig endvidere ved, at mindst 30 % af alle tre grupper scorede over klinisk cut-off. Dette høje tal kan måske tilskrives at alle grupper stammede fra lavindkomstområder.

Konklusionen er således, at både flygtninge og indvandrerbørn og unge har flere psykiske problemer end etnisk danske børn. Forskellene mellem de to ikke etnisk danske grupper tyder desuden på, at der er behov for at skelne mellem disse grupper og vurdere, hvilke særlige behov børn af flygtninge har.

Forfattere: Janni Niclasen, cand.psych., ph.d. (adjunkt), janni.niclasen@psy.ku.dk, Ingrid Leth, cand.psych. (lektor emeritus) og Barbara Hoff Esbjørn, cand.psych., ph.d. (professor, mso). Alle ansat på eller tilknyttet Institut for Psykologi, Københavns Universitet.

Reference: Ingrid Leth, Janni Niclasen, Else Ryding, Yasmine Baroud, Barbara H. Esbjørn (2014). Psychological Difficulties among Children and Adolescents with Ethnic Danish, Immigrant, and Refugee Backgrounds. *Scandinavian Journal of Child and Adolescent Psychiatry and Psychology*. Vol. 2(1):29-37.